

H2 Hebron

WINTER FAMILY / RUTH ROSENTHAL & XAVIER KLAINE

Nooit meer wegkijken

Pieter T'Jonck

Gezien op 06 april 2024
K1 Kanal, Brussel, in het kader van het Dream City Festival

Winter Family – Ruth Rosenthal en Xavier Klaine – Is, naar eigen zeggen, *een weird wave music and documentary theater duo*. Muzikanten die documentair theater maken dus. Hun voorstelling 'H2 Hebron' blijkt echter vooral een nieuw genre: *spoken word*, gebaseerd op intensieve documentaire research, die theater wordt doordat de kijkers hier een rol moeten opnemen, moeten kiezen. Het stuk roept de absurde situaties in Hebron op. Deze stad op de *West Bank* is Werelderfgoed, en dus een topbestemming voor toeristen, maar ook het toneel van dagelijkse 'apartheid' tussen Joodse kolonisten en Palestijnen. Dit theatrale hoogstandje uit 2018 dompelt je onder in de chaos van een ideologisch dovemansgesprek met een hoge tol aan menselijk leed. Een pakkende oproep om ideologische egelstellingen te verlaten die actueler is dan ooit.

09 APRIL 2024

'Ga zitten' snauwt Ruth Rosenthal, een tengere, pezige vrouw met grijzend haar in een slordige paardenvlecht. Ze is sjofel gekleed: een geruite knoopjurk over een jeans waaronder kousen met het logo van Lidl piepen. Haar felblauwe ogen kijken doordringend naar de meute die de zaal binnenkomt en plaats neemt op de tribunes aan weerszijden van wel zes of zeven meter lange en twee meter brede zwarte tafel. Op het blad is een hellend vlak gebouwd in de vorm van een vraagteken. Het lijkt een abstracte maquette van een rots landschap.

Veel tijd om daarover te speculeren krijg je niet, want eens iedereen zit begint de vrouw te ratelen in het Frans. Daar houdt ze een uur lang niet meer mee op. Ze is moeilijk te volgen, niet omdat ze zo rad van tong is -een vrouw die haar hart uitstort is het eerste wat je denkt - maar vooral omwille van het buitenlandse accent. Toch begrijp je al snel dat ze de rol van een toeristengids in Hebron speelt, met het publiek in de rol van 'haar' toeristen. 'Op die kolonisten daar en

die Palestijnen ertegenover na dan', zegt ze smalend, terwijl ze wijst naar de banken vlakbij de ingang.

In het begin doet de vrouw zich voor als een Joodse. 'Onze familie heeft hier altijd gewoond' moppert ze 'maar het is hier altijd wat'. We hebben ze hier allemaal over de vloer gehad: de Byzantijnen, de Arabieren, de Mammelukken, de Turken, de Egyptenaren, de Britten, de Jordaniërs, de Zionisten en dan nu en de kolonisten'. Dat is inderdaad de korte samenvatting van de geschiedenis van de stad op zo'n zeventig kilometer ten zuiden van Jeruzalem, die net als Jeruzalem voor zowel Joden, Moslims als Christenen heilig is.

Ondertussen wijst ze een put in het tafelblad aan: 'Dat is de grot van de Patriarchen'. De heilige plaats waar onder meer Abraham en zijn vrouw begraven zouden zijn. Herodes bouwde er een heuligdom. Fluks plaatst onze gids een schaalmodel in plexiglas bovenop de grot. Ze vertelt er nog bij dat het daar altijd een gedoe was: nu eens mochten de Joden niet in de grot, dan weer wel. Onder de Mammelukken moesten ze halt houden op de trappen naar de inkom van de grotten.

Tot de zesdaagse oorlog in 1967 natuurlijk. Toen veranderde alles. Sindsdien delen de Israëli's in Hebron de lakens uit, al valt de stad sinds 1995 onder de Palestijnse autoriteit. Israël verdeelde de stad in een Palestijnse zone, H1, en een bezette zone, H2. Die omvat de zone van het werelderfgoed, maar kolonisten bouwden er ook hun illegale nederzettingen. Parmantig demonstreert de vrouw dat met een maquette die ze naast de tempel van Herodes, nu de Ibrahimi Moskee, plaatst.

Zo ervaar je wat een kwelling het is om in Hebron te leven.

Terwijl ze maar praat merk je dat de vrouw geregeld vanuit een ander standpunt spreekt. Ze doet zich ook vaak voor als een Palestijnse, bijvoorbeeld als ze vertelt over een ooit levendige winkelstraat die nu voor Palestijnen verboden gebied is. Die noemen haar nu 'apartheidsstraat'. Ondertussen bouwt ze de straat op met nog meer maquettes. Van één figuur in deze deze geschiedenis wil ze echter zelf niet spreken, zelfs zijn naam niet vermelden. Ze laat een 'toerist' (toevallig ben ik dat) een pamflet voorlezen waarin Baruch Goldstein geëerd wordt als een heilige. Goldstein, afkomstig uit de VS, vermoordde in 1994 in het wilde weg talloze Palestijnen in de Ibrahimi Moskee. Later vraagt Rosenthal zich dan ook schamper af wat al die buitenlanders- naast Amerikaanse Joden speelden ook immigranten uit Oost-Europa hier een vaak dubieuze rol – eigenlijk wel denken dat ze hier doen.

Terwijl de maquette van Hebron steeds verder aangroeit met verbluffend realistische modellen kom je zo heel veel te weten. Geschiedkundige feiten, zoals de aanslagen op Oost-Europese Joden in 1929, maar ook over de dagelijkse pesterijen waar Palestijnen het slachtoffer van zijn. Soms zijn die ronduit wreed en respectloos. Zo is er een pijnlijk verhaal over een begrafenisstoet voor een kind die een enorme omweg moet maken, om veiligheidsredenen. Dat graf wordt later ook vernield. Je gelooft je oren bijna niet. Toch is het helaas allemaal waar, en is het einde van de kakafonie aan rabiate ideologische tegenstellingen niet in zicht.

Als om de onrust te temperen deelt onze gids met de vele gezichten ijsjes uit en vertoont ze ook een film van de stad die we onder onze ogen als maquette zagen

groeien. Het is de stilte voor de storm, want plots weerklinken harde knallen van bommen en geweren. Rook kringelt van onder de tafel, terwijl stralers de temperatuur in de ruimte hoog laten oplopen. Zo ervaar je wat een kwelling het is om in Hebron te leven.

Zo eindigt het stuk ook: Rosenthal (die zelf in Créteil bij Parijs woont begrepen we ondertussen) speelt een Jood die lange tijd niet wou wijken, maar het finaal opgeeft. Hier valt niet te leven. Waarom? Omdat één of andere God het wilde? Of omdat kolonisten 'hun' Heilig Land opeisen? De verbijstering die je vandaag overvalt bij berichten uit Gaza krijgt hier een pendant: op de *West Bank* gaat het nauwelijks beter. Voor wanneer de volgende humanitaire ramp? Ruth Rosenthal en Xavier Klaine vertellen het aan de hand van een lawine aan getuigenissen die je doet beseffen dat wegkijken geen optie meer is.